UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Index Baldi Pervsini. I. V. D. In prælectiones in totum Codicem Iustinianeum locupletißimus

... In Qvartvm Et Qvintvm Codicis Libr. Praelectiones / Additionibvs Philippi Decii ...

Baldus

Lugduni, M.D.LXI.

Si secundo nupserit mulier, cui maritus vsumfructum reliquit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95990

Visual Library

a dicitur ibi, ꝙ heredis inſtitutio [a] non ſit alie-
natio: imo bene eſt alienatio: ſed nõ doloſa. ſe-
cundum Jac. Butri. Adde qđ aut loquimur
de alienatione quantũ ad ſignificationem vo-
cabuli alienationis: aut quantum ad interpre-
tationem iuris: ſed ſi quantum ad ſignificatio-
nem, iſtud nomen eſt generale. et aptatur tam
ad vniuerſitatem, quam ad titulum ſingula-
rem: vt. l. ſi. ſ. de reb. alie. non alie. aut quantum
ad iuris interpretationem: & tũc refert: aut ſit
mentio alienationis permiſſiue: aut prohibi-
tiue: ſi ſit mentio permiſſiue: tunc comprehen-
ditur etiam heredis inſtitutio: vt in hoc. §. cer
tum: ſi autem prohibitiue: tunc refert, aut eſt,
prohibita alienatio ſimplex: aut qualificata: ſi
alienatio qualificata: tunc non habet locum
prohibitio: nec talis qualitas inuenitur: vt. l.
ex hoc edicto. §. ſed heredem. ff. de alie. iudi. ſi
alienatio ſimplex, & tunc refert: aut eſt prohibi
ta odio, aut fauore, aut ratione rei: primo caſu
non intelligitur prohibita heredis inſtitutio:
vt. d. §. ſed heredem. ſecundo caſu intelligitur
prohibita heredis inſtitutio. de verborũ obli-
ga. l. ſi ita quis. §. ea lege. & de legat. ij. l. peto. §.
fratre. Tertio caſu, non intelligo heredis inſti
tutionem prohibitam: quia poteſt tranſire cũ
vniuerſitate, id quod non poteſt ab ipſa vni-
uerſitate ſeparari: vt. ff. de acquir. rerum do. l.
quedam. argu. ff. de hered. inſti. l. ſi quis ita he-
res inſtitutus fuerit. in ratione ſui. p̄dicta ſunt
vera quando alienatio eſt prohibita indefini-
te: ſed quando prohibita eſt alienatio certi ge-
neris, et forme: ſi quidem illa prohibitio eſt fa-
uorabilis, verba ſunt late interpretanda: vt. ſ.
de fideicommiſ. l. voluntas. & de vſucapio. pro
emptore. l. ij. Si autem non eſt fauorabilis, ver
ba ſunt interpretanda ſtricte: vt. l. fin. ſ. de pre-
diis decurio. lib. x. facilius tamen extendit hoc
verbum quando profertur a lege: quam quan
do profertur ab homine. ideo quia in diſpoſi-
tione hominis magis attenditur ratio: ſed in
diſpoſitione hominis magis attenditur vo-
lũtas: vt. ff. de ſtatu libe. l. ſtatu liberi a ceteris.
§. quamuis. & de condi. & demonſ. l. cum tale. §.
j. & quib. mod. pig. vel hypothe. ſol. l. ſicut. §. vẽ-
ditionis. et de reb. eorum. l. ſi pupillorum. §. ſi
3 pretor. ¶ † Ubi autem dixi hoc verbum rela
tum ad certam ſpeciem alienationis, extendi
eſt intelligẽdum ad eam alienationem, que eſt
alienatio propria: non ad eam que eſt impro-
pria: vt. ff. de pig. l. in quorum. ſicut eſt pigno-
ris obligatio. Non ob. l. ſi. de reb. alie. non alie.
ꝗ ibi verbum erat prolatum vniuerſaliter, vel
indefinite: non in ſpecie cuiuſdam alienatiõis.
¶ In prohibitione etiam ſtatutaria non con
ſuetudinaria nulla ſit extenſio: vt. d. l. in quorũ.
ſecundum alium intellectum. ¶ Predicta ve-
ra de extenſione quoad ſpecies alienationis:
ſed quoad perſonas nunquam ſit extenſio: vt
l. cum pater. § quindecim de leg. iij. & no. in auſ.
de reſti. fideicom. §. manifeſtum in glo. parua.
que verba diligenter no. ¶ Et adde quod ille
qui prohibetur alienare in certam perſonam,
debet facere et curare, ne ad eam deueniat: vt
dixi. ſ. eo. l. hac edictali. & vide. & eſt argu. ff. de
pac. l. non impoſſibile.

a ¶ Quod heredis inſtitutio ſit alienatio, conſuluit Pau. de caſt. in conſil. clxj. vlti. char. & conſi. cxxiij. & conſi. ix. & idẽ Alex. in conſil. ix. & idem Alexã. in conſil. ix. ij. parte. & in hoc Bart. in l. a filia. ff. ad treb. & eod. tit. C. i auſ. contra rogatus. per Bald. ipſum idem quod hic dicentem. et in. l. ea lege. C. de cõd. ob cau. Et idem tenet Spe. in tit. de emph. §. nunc aliqua. ver. xxij. & ſequen. & de feud. §. ij. P. D.

¶ Authentica.

NUnc autem. Not. qđ illud qđ eſt ſpecialiter reſeruatum, nõ intelligitur adimi, niſi ſpecialiter adimatur: quod eſt not.

§. Talem vero. ¶ Filij ſecundi matrimonij ad lucra admittuntur vna cũ filijs primi, ſi vtriq; ſuccedunt lucranti perſone. h. d. Alij vero aliter exponunt hunc tex. & iſte. §. loquitur quando lucrantes nõ tranſeunt ad alia vota.

1 ☞ Mater non cogitur reddere filio rationem adminiſtrationis,

§. In illo etiam. ¶ Pro lucris reſeruandis bona lucratis ſunt tacite obligata: non tamẽ tenetur de vſufructu reddere rationem. h. d. ¶ In tex. ibi. habiturus. not. expreſſum hic quod in legali ſeu tacita hypotheca veniunt preterita & futura. ſic. ſ. l. hac edictali. ¶ In tex. ibi, liberum. No. ꝙ liber p filio reperitur hic in numero ſingulari: quod raro re-
1 peritur alibi. facit de verbo. ſignifi. l. non eſt ſine liberis. ¶ † In tex. ibi, matris. nota ꝙ mater non cogitur reddere filio rationem adminiſtrationis. Non ob. ff. de ſolu. l. filie. ꝗ hic adminiſtrabat iure ſuo: ibi iure alieno. i. filij. Et adde quod dixi. ſ. de dolo. l. ſi ſuperſtite. et facit. de neg. geſt. l. qui aliena. §. quamquam. tene iſta verba menti, ꝗ ſunt communia in patre & matre.

¶ Lex nona.

QUoniam. ¶ Hec lex & ſequens emanarũt ad ſuppletionem legis hac edictali. ſ. eo. tit. & h. d. ¶ Filij ſecundi matrimonij ad beneficium l. hac edictali. concurrunt cum filijs primi matrimonij, & de lucris diuortij eſt acſi per mortem contingerẽt. h. d. ¶ Quomodo poteſt fieri lucrum ex diuortio: niſi per legem: vt no. in. l. j. in prin. de dote preleg. & ſ. de repud. l. conſenſu. vnde ſi mulier culpa lata vel dolo diuertit, vir lucraretur dotem ex diſpoſitione legis. Reſpon. hoc concedo tamen iſta lex impedit lucrum mariti etiam ex diſpoſitione legis. Et ſic eſt caſus illius gl. quam formaui. in. l. hac edictali. vnde hunc tex. ¶ Uel melius, dic ꝙ iſte ver. ad hec. non refertur ad. l. hac edictali. ſed ad legem femine. & dicit quod lucrum proueniens ex culpa debet reſeruari. ſicut lucrum proueniens ex pacto, & ſic facit ad queſtionem per rationem: licet non per caſum expreſſum. & poſſet eſſe ratio: quia alias poſſet facile fingi culpa: vt. ff. ſoluto matrimo. l. filie mee emancipate. Item quia ſicut ex cauſa quaſi lucratiua capitur ex pacto: ita ex culpa: vnde eſt eadem ratio: vt. ff. de exceptio doli. l. exceptio. et. l. apud Celſum. §. de auctoris. ¶ In tex. ibi, in capita. diuiſio que ſit inter filios, ſit in capita, ſed diuiſio que ſit inter ſubrogatos loco filiorum, ſit in ſtirpes: vt. ſ. l. proxi. in princip. in text.

1 ☞ Sacramentum, propter probationis inopiam in cauſa ingratitudinis non defertur.

¶ Lex decima.

CUm apertiſſime. ¶ Filius ingratus repellitur a prouiſiõe legis, gratus non repellitur: nec preſumitur ingratitudo ex aſſertione parentis, niſi filius de ingratitudine cõuincatur. hoc dicit. Nec eſt hodie hec. l. immutata. & ſic eſt neceſſaria exheredatio cũ cauſa expreſſa: quia illud quando filius vult venire per modũ heredis: hic quando titulo ſingulari ex beneficio legis. ¶ No. in hac. l. quod non preſumitur ingratitudo. poſſet etiam intelligi, ſic l. omnimodo. ſ. de inoffic. teſta. vt idem eſſet in iſtis lucris, quod in ceteris bonis. ¶ In text. ibi, irrationabile. Not. hic de odio rationabili & irrationabili. que verba docto. applicant ad alias materias.
1 ¶ In tex. ibi, & indubitatis. ¶ † Not. qđ in cauſa ingratitudis non defertur ſacramentum propter inopiam probationis: quia quaſi infringitur dolus. Nec obſtat. ff. de manumiſ. teſt. l. teſtamento centurio. vbi preſumitur ingratitudo: quia ibi loquitur in lucro quod dependet ex ſolo teſtatore, hic in debito quod debetur ex diſpoſitione legis. quod no. multum.

¶ Si ſecundo nupſerit mulier, cui maritus vſumfructum reliquit. Titu. x.

1 ☞ Perceptio fructuum, et eorum quantitas eſt liquido probanda.

¶ Lex vnica.

SI vſumfructum. Mulier perdit vſumfructum ſibi a viro relictum ſecundo nubendo ſuperſtitibus liberis ex primo. & ex tunc tenetur ad omnes reditus, quos poſtea illicite percepit, vbi vero non eſt vſufructuaria, ſed proprietaria, tranſeundo non perdit commodum vſufructus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vſufructus.h.d.Facit hec.l.ad no.§.de vſuffu.l.ſi per Cyn.Et eſt ra
tio differētie hic:qꝛ vbi habet ſolam proprietatē nō poteſt puniri
in alio,niſi in eius amiſſione.ſed vbi habet ſolā proprietatē,nō pōt
puniri in alio quam in domino.¶In tex.ibi,reliquerit:vel inter vi
1 uos cōſtituerit.¶In tex.ibi,ad liquidū.¶†Iſto.perceptionē fru-
ctuum ⁊ eorum quantitatem debere liquido probari.adde quod
nota.in.l.ij.de rei vendi.¶In text.ibi,donarum ſcilicet iure ꝓprio.

1 ☞Et,copula,poſita inter poſſibilia,an reſoluatur in diſiunctam.
2 Mulieri ſi fuerit relictus vſuſfructus,quomodo hoc intelligatur.

¶Authentica.

Hoc locum. ¶Corrigit.l.codicis:quia hodie ſimplicem vſumfructum ſibi relictum nō admittit per tranſitum,niſi teſtōri hoc placuerit.Idem credo de alimentis,in quib⁹ eſt maior ratio.ff.
de capi.dimidi.l.legatum.¶In text.ibi,derogari.quia non habet
bñficio teſtatoris.ſed legis ꝓuidētia.⁊ ex ſuo pacto:vt.ff.de adopt.
l.ſi arrogator.§.ſed an impuberi facit qđ no.in.l.ſi mulier.in prin.
de lega.iij.¶In gl.magna.ibi,ſed quid ſi dicat vir.Gloſſ.hec nō eſt
1 alibi.¶†In eadem glo.ibi,ſi titio fundus.vbi copula poſita inter
poſſibilia,reſoluitur in diſiunctam.Sed glo.inducit.l.illam alio mo
do.¶In eadem gl.ibi,cum antiquitas:puto verius ꝙ habebat ꝓ-
prietatem,⁊ vſumfructum ꝓprietati coniunctum ex natura copule.
Iaco.butr.ſed hoc eſt impoſſibile:quia ꝓprietatē reliquit filijs:vt
2 gl.dixit.¶†In ea.gl.ibi,alimenta verum eſt liberis extantib⁹.Et
ita interpretatur conſuetudo tale teſtamentum:ſed cum nō extant
liberi,debet habere vſumfructum:quia verbum dominam:nō refer
tur ad res,ſed ad perſonam.⁊ teſtator eſſet cōtrari⁹ ſibijpſi:nec im-
portat dominium:ſed adminiſtrationem facti:vt.l.j.ff.rerum amo.
⁊ de publicanis.l.cum.l.ſi exhibuiſſent.§.quod ait.ꝑ Iac.de Areti.
in.l.pronunciatio.de verb.ſigni.per eundem.ff.mandati.l.creditor.
§.lucius.Predicta vera,quando teſtator reliquit eam dominam.et
vſufructuariam vniuerſorum:ſed certe rei,tunc nō habet locum in-
terpretatio conſuetudinis.ſed ſtamus ſignificationi verborū:vt.ff.
de vſufr.leg.l.titio fundus.Sed quid ſi tempore teſtamēti habebat
filios:⁊ deceſſerunt.⁊ ſucceſſerunt extranei, ſic ꝙ interpretatio non
mutatur,interpretatur text. vt.ff.de libe. leg.l.aurelius.§.ſticho.et
de rebus dubijs.l.ſi cognatus.de hoc no.Dynus in.l.titia,cum te-
ſtamento.§.fin.de leg.ij.

¶De dotis promiſſione. Titu.xj.

1 ☞Inſtrumentum,quando continet incertitudinem, vel aliquid
quod non ſit tolerabile ſecundum ius commune,non preſumitur
pro eo.

¶Lex prima.

Fruſtra exiſtimas. Duo ſpecialia non debent concurrere:nec due improprietates.h.d.iſta
lex.Vel ſic.Vnum inconueniens toleratur:vt non
tolerentur plura inconuenientia.puta quod agat
ex nudo pacto , ⁊ ex promiſſione inſerta.h.d. Vel
ſic.Vbi plura inconuenientia coniunguntur,faciunt diſpoſitionem
perire,quantūcunqꝫ ſit fauorabilis.h.d.Et iſte caſus non eſt alibi.
1 ¶In tex.ibi,promiſerit.nudo pacto.¶†Poteſt allegari hec lex
quod non preſumitur pro inſtrumento, ſcilicet quando inſtrumē-
tum continet incertitudinem,vel aliquid quod non ſit tolerabile,
ſecundum ius commune.quod eſt no.Et ſic non obſtat inſtitu.de
inuti.ſtipu.§.ſi ita ſcriptum.⁊ de verb.obli.l.ſciendum.qꝛ inſtrumē-
tum ibi erat aperte conceptum.⁊ facit de ver.obli.l.ſciendum.qꝛ in-
ſtrumentum ibi erat aperte conceptum.⁊ facit de verb.obli.l.triti-
cum.¶ Quero,nunquid iſte maritus erit ſine dote ? quidā dicunt
ꝙ non:qꝛ licet non poſſit agere ex pacto:tamen agit ex lege,vt dos
ſibi conſtituatur.arg.eius quod not.ff.de act.⁊ obli.l.obligamur.§.
j.Sed ibi agitur ex precedenti diſpoſitione legali contra patrē,qui
non eſt liberatus per matrimonium : qꝛ non ſoluit debitum:vt.ff.
de ritu nup.l.qui liberos.Hic autem inter virum ⁊ vxorem nulla p̄-
cedit diſpoſitio legalis.⁊ ideo nō video quomodo poſſit agi.alias
fruſtra eſſet hec.l.ſi poſſet agi.

1 ☞Fideiuſſorem dans,an intelligatur confiteri ſe debitorem.
2 Vir non ſuſtinens onera matrimonij,non poteſt petere dotem.

¶Lex ſecunda.

Si pro dote. Qui promittit vſuras,videtur confiteri ſe debitorem ſortis , vt ad eā
vrgeatur.h.d.tex.cum gl.que non eſt alibi.¶In gl.ibi, per
vnam horam.Nota ꝙ idem operatur pactum in momento,qđ ope-
ratur preſcriptio conſummata.facit que ad.ſer.amit.l.nam ſatis.§.
j.⁊.l.fin.ff.rem ratam haberi.iſtud notabile non reperitur alibi.
1 ¶†Quero,nunquid dando fideiuſſorē,intelligatur confiteri ſe de-
bitorem:hic eſt arg.qđ ſic.facit qđ no.ff.de ſol.l.cū quis.§.ſi quis ꝓ
reo.¶In ↄtrium videtur gl.de verb.obli.l.ſciendum.in gl.l.ij.§.eo.
2 ¶In gl.fi.ibi,ſi tamē tu vir iubeas.nota quod vir qui non ſuſtinet
onera,non poteſt petere dotē.¶Querit gloſ.de ſponſo ſuſtinente
onera,an poſſit petere dotem,vide hic per Cy.⁊ qđ no.ff.qđ fal.tu.
autho.l.pe.§.iulianus.⁊.ff.ſol.matri.l.ſi ante.⁊ in.l.cum ea.§.e.in gl.
iſta faciunt ad queſtionem de eo qui ponit ſe in manibus offenſi,
facit extra de iureiur.c.quintauallis.

1 ☞Inſtantia,in cauſa dotis debet eſſe ſummaria.

¶Lex tertia.

Si cum ea. ¶Fauore dotis receditur a perſona arbitratoris aſſumpti ſuper
dote.licet non arbitretur.h.d.iſta lex.¶In text.ibi,ar-
bitratus.idem ſi eſt dictum quomodocunqꝫ voluiſſet:qꝛ
intelligitur de voluntate moderata,⁊ regulata,ſeu ordinata , nō de
volūtate abſoluta,⁊ rationabili,⁊ hoc eſt fauore dotis,⁊ ſic nō ob.
de leg.iij.l.fideicōmiſſa.§.quāꝗ.vel ibi in cauſa lucratiua.hic in one
1 roſa.prima verior.de hoc ibi per Cy.¶†In tex.ibi,iudiciorū.adde
qđ no.in.l.j.ff.ſol.ma.vbi dr̄ qđ in cauſa dotis inſtātia debet magis
abbreuiari quam in alijs cauſis,ideo enim credo arbitriū boni viri
incertum eſſe.

1 ☞Popularis accipiens nobilem in vxorem,ſi confitetur de ma-
iori dote,confeſſio preſumitur ſimulata:nec poteſt repeti,niſi qua-
tenus recepit.

¶Lex quarta.

Si voluntate. ¶Confeſſus ſpe future numeratiōis, ad dotē pōt age
re vt ſibi numeret̄.h.d.⁊ iſte caſus non eſt alibi.¶Not.
hic,ex ↄfeſſione liberatoria oriri tacitū pactū de agēdo.
ſecus credo in alijs caſibus quam in cauſa dotis:qꝛ cum iſtud pactū
ſit nudum non poteſt agi,niſi in dote.adde.l.ſi penam.ff.de verbo.
1 oblig.¶†In gl.j.ibi,animo ſimulandi.no.ſingularem glo.quod ſi
popularis accipiēs nobilē in vxorem confitetur de maiori dote,p̄-
ſumitur ↄfeſſio ſimulata.nec pōt repeti,niſi quatenus recipit,quod
eſt no.dignum.Iac.de Are.dicit qđ hoc verum eſt,ſi de iſta ſimula
tione cōſtaret.alias totum poteſt repeti,ſiue tota dos:quia videtur
hec quedam donatio ob inequalitatem perſonarū.⁊ idē tenet Iac.
bu.qđ credo verum in dubio.ſi tanta eſt inequalitas qđ hoc merca-
tut.facit quod no.Iac.de Are.in.l.j.§.de dona.ante nupt.

¶Lex quinta.

Si pater marito. Ex cōtractu non agit ille cuius intereſt, ſed
ille qui eſt facta promiſſio.h.d.ſecus in vltima volunta-
te:vt.l.fideicom.§.interdum. de leg.iij.quod eſt no.nam
ex vltima voluntate poteſt agere etiam ille qui ndn eſt nominat⁹ in
teſtamento.ſi ſua intereſt.⁊ loquitur hec.l.conſtante matrimonio.

¶Lex ſexta.

Ad exactionem. Dos ex nudo pacto debetur.h.d.iſta.l.

1 ☞Pater non cogitur filiam diuitem alimentare,ſed dotare ſic,
2 Pater,an teneatur dotare filiam baſtardam.
3 Pater inops,promitēs dotem mixtim de ſuo ⁊ filie patrimonio,
iuris preſumptione,non intelligitur promiſiſſe de ſuo.
4 Nocuit eſſe locutum.

¶Lex ſeptima.

Si pater dotem. Pater intelligitur dotare filiaꝫ de ꝓprio,nō
de patrimonio filie,niſi hoc expreſſerit.Itē ſi in inſtru-
mēto cōtinet̄ qđ pr̄ ꝓmiſit dotē de proprio , ⁊ patrimo-
nio filie,quatenus facultates ſue patiuntur,de ſuo tenetur, ſed qua
tenus vires ſuas excedit de patrimonio filie debet fieri p̄ſtatio.h.
d.iſta lex.non eſt hec.l.alibi.qꝛ eſt vna de quinquaginta deciſionib⁹
¶In tex.ibi,pro dimidia,quod videbatur ex natura copule.¶In
tex.ibi,pro rata.vt detur plus de maiori,⁊ minus de minoribus.
¶In tex.ibi,vtranqꝫ premiſſis duabus queſtionibus.hic reſpon-
det per ordinem.¶In tex ibi,ſancimus.hic reſpondet ad primam
queſtionem.¶In tex.ibi, ſimpliciter , non inſerto de cuius bonis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN